

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Kangasalan kaupunginkirjaston kokoelmalinjaukset

Sisällysluettelo

1 Yleiset kokoelmalinjaukset	2
2 Hankintaehdotukset	3
3 Lahjoitukset	3
4 Kotiseutukokoelmat	3
5 Poistot ja varastointi.....	4
6 E-aineistot	5
7 Kirjallisuuden ja lehtien valintaperiaatteet	5
8 Musiikin valintaperiaatteet.....	6
9 Kuvataillenteiden valintaperiaatteet	6
10 Pelien valintaperiaatteet	7
11 Muun aineiston valintaperiaatteet	7

1 Yleiset kokoelmalinjaukset

Kangasalan kaupunginkirjaston kokoelmalinjaukset pohjautuvat kirjastolaikiin (1492/2016) ja Pirkanmaan kirjastojen (PIKI) yhteisiin kokoelmapoliittisiin linjauksiin. Kangasalan valtuusto päättää vuosittain käytettävissä olevasta määrärahasta, jolla kirjastoaineisto hankitaan. Kokoelmalinjausten tarkoitus on varmistaa, että määräraha käytetään vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kirjastoon hankittavaa aineistoa ovat kirjat, lehdet, kartat, nuotit, äänitteet, kuvataallenteet, konsolipelit, lautapelit sekä lainauskäyttöön soveltuvat esineet, kuten liikuntavälineet ja soittimet. Uusia aineistolajeja voidaan ottaa kokoelmaan kysynnän, tarjonnan ja kirjastoon soveltuvuuden mukaan.

Kirjastolain mukaan kirjaston on tarjottava monipuolinen ja uudistuva kokoelma. Aineiston valinnassa tähdätään ajankohtaiseen, laadukkaaseen, moniarvoiseen ja kiinnostavaan kokoelmaan. Kirjastoaineiston valinnassa otetaan huomioon erilaiset näkökannat ja mielipiteet ja pyritään tasapuolisuuteen.

Kirjasto haluaa tarjota myös sellaista aineistoa, joka jää pienen painosmäärän, kulttuurisen etäisyyden tai muun syyn vuoksi valtatarjonnan ulkopuolelle. Hankinnassa voi olla vuosittain vaihtelevia painopisteitä. Hankittavat kappalemäärät päätetään jatkuvan tarpeen eikä hetkellisen kysynnän mukaan. Aineiston hankinta ja poistaminen edellyttävät tasapainoilua aineiston kysynnän ja monipuolisuuden välillä.

Valintaan vaikuttavat asiakaskunnan rakenne, tarpeet, mieltymykset ja toiveet. Hankinnassa huomioidaan eri ikä-, kieli- ja erityisryhmät sekä eri kulttuuriyhteisöt. Yksittäisen teoksen valintaan vaikuttavat sen laatu, suhde Kangasalan kirjastoissa olemassa olevaan kokoelmaan ja PIKI-kirjastojen kokoelmiin, arvioitu kysyntä, hinta sekä soveltuvuus kirjastokäyttöön.

Kirjastoon ei hankita aineistoa, joka loukkaa ihmisoikeuksia tai halventaa vähemmistöjä. Myöskään lainvastaista tai kirjastokäyttöön muulla tavoin esim. muodoltaan soveltumatonta aineistoa ei hankita. Kirjastokäyttöön soveltumattomia täytettäviä tehtävä- ja harjoituskirjoja tai lelu- ja tarrakirjoja ei hankita.

2 Hankintaehdotukset

Asiakkaat voivat ehdottaa aineistoa hankittavaksi kirjastoon. Kaikki ehdotukset käsitellään, mutta kaikkia toiveita ei voida toteuttaa. Hankinnan esteinä voivat olla mm. teoksen hinta, vähäiseksi arvioitu kysyntä tai ristiriita kirjaston kokoelmalinjausten kanssa.

Kaikkea ehdotettua aineistoa ei ole välttämättä saatavilla. Kuvatallenteita ja e-aineistoja kirjasto ei voi hankkia vapaasti, koska niihin tarvitaan erillinen lainausoikeus, jota ei kaikilla kaupallisilla julkaisuilla ole.

3 Lahjoitukset

Kirjasto ei ota vastaan lahjoituksia. Poikkeus voidaan tehdä, mikäli uutuusteoksen tekijä tai kustantaja haluaa itse lahjoittaa teoksen. Kirjasto pidättää kuitenkin itsellään oikeuden päättää, mitä lahjoitetulla aineistolla tehdään.

4 Kotiseutukokoelmat

Kangasalan kaupunginkirjasto kerää ja tallentaa Kangasalaan ja sen asukkaisiin liittyvää kirjastoaineistoa pääkirjaston Kangasala-kokoelmaan ja Kuhmalahden lähikirjaston kotiseutukokoelmaan. Kokoelmien tehtävänä on tallentaa paikallista muisti- ja kulttuuriperintöä sekä turvata paikallisaineiston säilyminen tuleville sukupolville.

Kotiseutukokoelmat sisältävät Kangasalaan ja kangasalalaisiin liittyviä kirjoja, karttoja, nuotteja, äänitteitä, videotallenteita, lehtiä ja lehtileikkeitä sekä mikrofilmejä ja -kortteja.

Kotiseutuaineisto ei ole lainattavissa. Aineistoa voi tutkia kirjastossa. Poikkeustapauksissa voidaan harkita yön yli lainausta ja kaukolainaksi lähettämistä.

5 Poistot ja varastointi

Kirjastoaineiston poistamisen ja varastoinnin tavoitteena on, että asiakkaiden vapaasti selailtava avokokoelma pysyy laadukkaana, houkuttelevana, ajantasaisena ja tarpeenmukaisena. Aineistoille varataan riittävästi hyllytilaa, jotta teoksia saadaan myös nostettua esille. Poistettu aineisto voidaan myydä, lahjoittaa tai hävittää asianmukaisella tavalla.

Kirjastoaineistoa poistetaan jatkuvasti, vuositasolla vähintään saman verran kuin uutta aineistoa hankitaan. Poistojen perusteena ovat niteen huono kunto, vanhentunut sisältö ja käytön vähäisyys. Myös teosten tuplakappaleita poistetaan kysyntähuipun taituttua. Poistoja ei tehdä mekaanisesti lainustilastojen mukaan vaan aina asiantuntemusta ja harkintaa käyttäen.

Kirjasto voi myös varastoida vähän lainattua aineistoa, jos sillä on huomattavaa paikallista, kulttuurista, tiedollista tai kokoelman kattavuuden kannalta merkittävää arvoa. Mikäli aineisto on saatavilla muista PIKI-kirjastoista, sitä ei ole välttämätöntä varastoida Kangasalan kaupunginkirjastossa. Huonokuntoisen aineiston varastointia vältetään.

Varastoitavia aineistoja ovat kirjat, nuotit, äänitteet ja kuvataallenteet. Lehdistä säilytetään uusimpia vuosikertoja, pysyvästi säilytetään vain Kangasalan Sanomien ja Sydän-Hämeen Lehden vuosikerrat. Lähikirjastoilla on pienet varastonsa, joihin ei kuitenkaan varastoida lisää aineistoa.

6 E-aineistot

Elektroniset aineistot ovat PIKI-kirjastojen yhteisiä ja ne hankitaan keskitetysti Tampereella. Kangasala maksaa niistä väkilukuun perustuvan osuuden. E-aineistojen tarjonta koostuu digitaalisista kirjoista, äänikirjoista, sanoma- ja aikakauslehdistä, elokuvista, soittokursseista sekä musiikkitalenteista video- ja audiomuodossa. E-aineistojen hankintaa rajoittavat tarjonnan suppeus, korkea hinta, erilaiset lisensointijärjestelmät ja kirjastokäyttöön soveltumattomat tekniset toteutusmallit.

7 Kirjallisuuden ja lehtien valintaperiaatteet

Suomeksi julkaistavaa kirjallisuutta hankitaan kattavasti, monipuolisesti eri genreistä ja aiheista. Kaunokirjallisuuden valinnassa otetaan huomioon asiakkaiden erilaiset lukutottumukset ja mieltymykset sekä aineiston kysyntä. Tietokirjallisuutta hankitaan tasapuolisesti eri aihealueilta. Omakustanteita hankitaan harkiten.

Kaunokirjallisuus hankitaan enimmäkseen suomenkielisenä, muiden kielten osalta kokoelma pidetään melko suppeana. Muita kieliä hankitaan harkiten puhujamäärien ja asukkaiden tarpeiden mukaan. Erityisryhmien tarpeita huomioidaan muun muassa hankkimalla selkokirjallisuutta.

Muunkielistä tietokirjallisuutta hankitaan vain poikkeustapauksissa, mikäli aihepiiristä ei ole saatavilla ajantasaista suomenkielistä kirjallisuutta, ja teokselle arvioidaan olevan kysyntää. Kirjastoon ei pääsääntöisesti hankita peruskoulun ja lukion oppikirjoja eikä muunkielistä kurssikirjallisuutta. Oppi- ja tenttikirjoissa suositaan yleishyödyllisiä teoksia, jotka kiinnostavat laajempaa yleisöä. Tieteellisiä julkaisuja ei hankita vaan suositaan yleistajuisia teoksia.

Lasten ja nuorten kirjallisuutta hankitaan kaikenikäisille ja -tasoisille lukijoille. Aineiston valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota lukutaidon ja lukuharrastamisen kehittämiseen, sekä siihen, että hankinnat eivät sisällä vihamielisiä asenteita, loukkaa ihmisoikeuksia tai halvenna vähemmistöjä.

Kirjastoon tilataan merkittävimmät suomenkieliset sanomalehdet ja yleisai-kakauslehdet sekä Kangasalan paikallislehdet. Lisäksi hankitaan harraste-lehtiä eri aloilta. Muunkielisiä ja ulkomaisia aikakauslehtiä voidaan hankkia harkiten. Puoluelehtiä ei hankita.

8 Musiikin valintaperiaatteet

Kirjastoon hankitaan monipuolisesti eri maiden, aikakausien ja tyyli-suuntien musiikkia äänitteillä. Musiikkiäänitteet hankitaan enimmäkseen CD-muodossa, vinyylilevyjä hankitaan näytteenomaisesti. Uusista suomenkieli-sistä lastenlevyistä hankitaan valtaosa, muunkielisiä vain harkiten.

Nuotteja hankitaan musiikin harrastajille erityisesti laulu- ja soittotaidon kehit-tämistä ja ylläpitoa varten, painottaen laulukokoelmia, populaarimusiikkia ja suosituimpia soittimia. Harvinaisempien soittimien nuotteja hankitaan näytteenomaisesti. Eniten hankitaan helppoa ja keskivaikeaa aineistoa. Or-kesteri- ja näyttämöteosten pienoispertituureja ja oopperoiden librettoja ei hankita.

9 Kuvatallenteiden valintaperiaatteet

Kirjastoon hankitaan elokuvia DVD- ja blu-ray-formaatissa. UHD-levyjä hankitaan näytteenomaisesti. Kokoelman tavoitteena on antaa maantie-teellisesti monipuolinen kuva elokuvakulttuurista ja -genreistä, sekä niiden kehittymisestä. Kokoelmaan hankitaan myös laadukkaita TV- ja nettisarjoja. Dokumenttielokuvia hankitaan monipuolisesti eri aihepiireistä. Lisäksi hanki-taan harraste-, konsertti- ja karaokevideoita.

Kirjastoon voidaan hankkia vain videotallenteita, joihin sisältyy lainausoikeu-det. Lasten- ja nuortenosastoille hankitaan ainoastaan elokuvia, joiden ikä-rajana on korkeintaan 12 vuotta.

10 Pelien valintaperiaatteet

Kirjastoon hankitaan konsolipelejä kaikenikäisille ja monipuolisesti eri peligenreistä. Pelejä hankitaan vain uusimmille konsolisukupolville. Kaikkia pelejä ei hankita jokaiselle konsolille.

Hankinnassa suositaan sellaisia julkaisuja, jotka sopivat kaikilta osin lainauskäyttöön. Vältetään painoksia, joiden mukana tulee esimerkiksi kertakäytöllä koodilla ladattavia lisäosia.

Nuortenosastolle hankitaan selvästi lapsille ja nuorille suunnattuja pelejä sekä ajo- ja urheilupelejä, joiden ikäraja on korkeintaan 12 vuotta. Aikuisten konsolipelit hankitaan musiikkiosastolle.

Kirjastoon hankitaan monipuolisesti lautapelejä eri kohdeyleisöille: lastenpelejä, perhepelejä, seurapelejä ja harrastajapelejä. Lastenosastolle hankitaan lautapelejä, joiden ikäsuositus on korkeintaan 7+. Hankinnassa kiinnitetään huomiota pelien laadukkaisiin materiaaleihin ja siihen, että ne soveltuvat lainauskäyttöön.

11 Muun aineiston valintaperiaatteet

Kirjastoon hankitaan myös ulkoilu- ja tiekarttoja sekä Kangasalan aluetta esittäviä karttoja.

CD-äänikirjoja voidaan hankkia tarjonnan ja kysynnän mukaan, mutta hankinnan pääpaino on PIKIn keskitetyssä e-äänikirjakokoelmassa.

Kirjastoon voidaan hankkia myös lainauskäyttöön soveltuvia esineitä, kuten liikuntavälineitä, soittimia ja helposti kuljetettavia laitteita.